

Nowe zalecenie Rady UE w sprawie wzmocnionej Gwarancji dla Młodzieży

Departament Rynku Pracy Data publikacji: 15.03.2021 Data modyfikacji: 15.03.2021

W październiku 2020 r. Rada UE przyjęła **zalecenie pt. „Pomost do zatrudnienia – wzmocnienie gwarancji dla młodzieży”**. Zalecenie to zastąpiło dokument z 2013 r., tj. zalecenie Rady z 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia Gwarancji dla młodzieży i jest wstępem do kolejnej edycji GdM (Gwarancji dla Młodzieży).

Głównym celem propozycji zawartych w zaleceniu Rady jest lepsze wsparcie zatrudnienia osób młodych w całej UE, zwłaszcza w czasie pandemii Covid-19, która w wielu krajach ponownie podnosi stopy bezrobocia młodzieży i zwiększa liczbę młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się (młodzieży NEET).

Nowa *Gwarancja dla młodzieży* potwierdza zobowiązanie unijnych państw członkowskich dotyczące ustanowienia krajowych programów, w ramach których młodzi ludzie mogą **otrzymać ofertę zatrudnienia, kształcenia, stażu lub przygotowania zawodowego w ciągu 4 miesięcy od utraty zatrudnienia lub zakończenia kształcenia formalnego**. Zalecenie wydłuża również granicę wieku dla młodych ludzi z 25 do 29 lat i zapewnia objęcie lepszym wsparciem grup szczególnie wrażliwych, takich jak młodzież NEET, młode kobiety i osoby niepełnosprawne.

Działania przewidziane w zaleceniu będą finansowane w ramach inwestycji państw członkowskich i z funduszy unijnych, takich jak Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+). Dodatkowymi źródłami działań na rzecz zatrudnienia młodzieży może być także Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz REACT-EU.

Program Gwarancji dla młodzieży

Gwarancje dla Młodzieży (GdM) to skierowany do państw członkowskich Unii Europejskiej postulat zapewnienia młodym ludziom w wieku poniżej 30 lat, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które nie mają zatrudnienia, ani nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu (tzw. grupa NEET), dobrej jakości oferty zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub stażu w ciągu 4 miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub utraty pracy.

W Polsce program GdM realizowany jest na podstawie "Planu realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce" przyjętego w 2014 r. i zaktualizowanego w 2015 r.. Od początku 2016 r. program GdM w Polsce rozszerzony został na wszystkie młode osoby do 30 roku życia, co było możliwe fakultatywnie - zalecenie z 2020 r. wprowadza tę zasadę jako ogólną.

Program GdM w Polsce finansowany jest ze środków krajowych (Fundusz Pracy) oraz unijnych (w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w Osi I Program Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020 oraz „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych” – tj. dodatkowych środków europejskich na wsparcie regionów o najwyższej stopie bezrobocia młodzieży). Ogółem, z wdrożonych w ramach GdM instrumentów wsparcia w Polsce w latach 2014 –2020 r. skorzystało ponad 5 mln osób młodych.

Nowe zalecenie Rady

Zalecenie Rady z 2020 r. określa udoskonalone i odpowiadające obecnej rzeczywistości, zasady wsparcia osób młodych w ich dążeniu do znalezienia pracy.

Przede wszystkim, na gruncie nowego zalecenia został położony szczególny nacisk na ocenę i rozwój kompetencji cyfrowych osób przystępujących do programu.

Już ponad 90 % miejsc pracy wymaga umiejętności cyfrowych. W ramach programu GdM rekomendowane jest przeprowadzenie umiejętności cyfrowych wszystkich uczestników z grupy NEET (przeprowadzanej w dowolnej formie, np. samooceny), przy użyciu Europejskich Ram Kompetencji Cyfrowych (DigComp) i dostępnych narzędzi samooceny oraz zaoferowanie szkolenia przygotowawczego w celu poprawy umiejętności cyfrowych.

Program ma także w większym stopniu przygotowywać do zatrudnienia na cyfrowych i zielonych miejscach pracy.

Rozwój gospodarek, a co za tym idzie – współczesne rynki pracy, kształtowane są przez kilka trendów globalnych, wśród których szczególnie istotne w kontekście zatrudnienia są zmiany klimatu i związana z nimi transformacja energetyczna, transformacja cyfrowa i automatyzacja oraz zmiany demograficzne. Nowa edycja GdM ma odpowiadać na te wyzwania i wspierać zatrudnienie osób młodych na miejscach pracy wysokiej jakości. Dlatego w zaleceniu szczególną wagę przypisuje się odpowiedniemu wsparciu i doradztwie w zakresie perspektyw zawodowych i potrzeb na rynku pracy.

Nowa edycja GdM zakłada bardziej zindywidualizowane podejście do uczestników programu.

Młodzi bezrobotni różnią się w swojej charakterystyce – choćby ze względu na ich aktywność na rynku pracy, doświadczenie, długość pozostawania w bezrobociu. Istotne jest rozróżnienie pomiędzy osobami z grupy NEET (), będącymi czasowo w tej sytuacji (często z wyższym wykształceniem, czasem z doświadczeniem zawodowym, być może zwolnionym z powodu pandemii COVID-19 lub nowo wchodzącym na rynek pracy w czasie kryzysu po ukończeniu edukacji), a osobami długoterminowo pozostającymi w tej grupie (często z grupy wrażliwej, o niskim poziomie wykształcenia, wymagającej dodatkowego wsparcia). To właśnie rozróżnienie ma umożliwić bardziej zindywidualizowane i ukierunkowane podejście do obu grup.

Wzmocnione także mają być działania komunikacyjne i informacyjne, nastawione na dotarcie z ofertą wsparcia do osób młodych.

Aktywizacja większej liczby młodych ludzi, w szczególności młodych kobiet ze wszystkich środowisk, powinna znaleźć wsparcie w ukierunkowanych kampaniach uświadamiających i komunikacji. Działania te powinny uwzględniać wyzwania stojące przed obszarami wiejskimi lub bardziej oddalonymi od rynku pracy i najbardziej wrażliwymi grupami społecznymi.

Nowe zalecenie podkreśla także znaczenie odpowiedniej jakości ofert pracy i wsparcia.

Zapewnienie dobrej jakościowo i godnej pracy jest spójne z zapisami Europejskiego Filaru Praw Socjalnych oraz europejskich ram dotyczących jakości i skutecznego przygotowania zawodowego i ram jakości staży zawodowych, które opracowywano od 2013 r. Jakość ta dotyczy także odpowiedniego czasu trwania okresów próbnych, przejrzystej pisemnej umowy oraz definicji okresów pracy i odpoczynku.

Celem udziału w GdM jest rozpoczęcie pracy, kontynuacja edukacji, rozpoczęcie przygotowania zawodowego lub stażu. To oznacza pozytywne wyjście z programu, dzięki któremu młodzi ludzie zostaną wyposażeni nie tylko w nowe umiejętności, ale też w informacje o tym, jak budować swoją karierę i jak funkcjonuje współczesny rynek pracy.